

הפרשנים שלנו

ריבית הפיגורים בישראל אינה הגיונית

ריבית הפיגורים המותרת בחוק בישראל אינה מידתית או רלוונטית, והיא - ולא טעויות אנוש - הסיבה לעיקר הנטל על החייבים

אהוד שושן

01 במאי 2016

דו"ח הביקורת המיוחד של מבקר המדינה בנושא מנגנון גביית החובות בהוצאה לפועל התמקד ביכולתו של המנגנון האנושי בהוצאה לפועל לאתר ולתקן טעויות בהזנת נתוני ריבית, אך פיספס את הנקודה החשובה ביותר - ריבית הפיגורים המותרת בחוק בישראל. ריבית זו לא מידתית ואינה רלוונטית, והיא - ולא טעויות אנוש - היא הסיבה לעיקר הנטל על החייבים. ראוי ששר האוצר ייקח על עצמו ביצוע תיקון פשוט בצו ובתקנות, שיפחית את ריבית הפיגורים המקסימלית המותרת לגבייה בישראל.

גובהה של ריבית הפיגורים המקסימלית בישראל, המשולמת על ידי חייבים שאיחרו בתשלום חובם - הן למערכת הבנקאית, הן לזוכה בצד משפטי והן למדינה עצמה - נמצאת תחת אחריותו של שר האוצר, והיא לא עודכנה מאז תחילת העשור הקודם, תקופה שבה סביבת הריבית היתה שונה לחלוטין מזו שקיימת כיום.

צו הריבית (קביעת שיעור הריבית המקסימאלי) תש"ל-1970, תוקן בפעם האחרונה ב-2002, והוא קובע כי שיעור ריבית הפיגורים למלווה צמוד ערך הוא 17%. קראתם נכון: בזמן שריבית הפריים בישראל היא כ-1.6% מאפשר שר האוצר לבנקים לגבות מכל חייב שלא עומד בתנאי ההחזר ריבית ריאלית של 17% על כל פיגור. אם זה לא מספיק, שר האוצר מאפשר לבנקים גם לחייב את אותה הריבית כריבית דריבית על בסיס חודשי. שיהיה.

אותו צו בחסות שר האוצר קובע גם כי על הלוואת משכנתא בפיגור תשלמו, מעבר לריבית הקבועה בחוזה עם הבנק, קנס נוסף של 6.5%. קנס זה נוסף להחזר הקרן והריבית החוזית, ואינו כולל את ההוצאות שיוציא הבנק על מנת לגבות מכם את החוב שבפיגור (טיפול עו"ד, עיקולים, המצאת מכתבים ועוד), שגם בגינן תחויבו בריבית פיגורים נוספת.

תקנות פסיקת ריבית והצמדה (קביעת שיעור הריבית ודרך חישובה) תשס"ג-2003 קובעות כי ריבית פיגורים זהה תשלום כקנס על כל איחור בתשלום של פסק דין. החשב הכללי במשרד האוצר אימץ גם הוא את הקביעה שלפיה ישולמו 6.5% נוספים על איחור בתשלום לכל רשות ממשלתית כמעט.

ריביות אלה נקבעו ב-2002-2003, שנים שבהן ריבית הפריים היתה 8%-9%, ולאחר שבמהלך שנות ה-90 היתה ריבית פריים כפולה מכך. באותה תקופה נראה הגיוני וסביר שחייב המפגר בתשלום חובות ישלם ריבית נוספת על הריבית ההסכמית, מעין קנס, בגובה השווה לריבית הפריים הקיימת במשק באותה תקופה. זהו סוג של כפל ריביות: פיגרת בתשלום? תשלם כפליים ריבית. אך תנאי הריבית בשוק השתנו מאז - בעוד שריבית הפיגורים נשארה נומינלית - באותם ערכים מלפני עשור - היא מהווה קנס על חייבים ולעתים מגיעה לערכים הגבוהים יותר מפי עשרה מערכי הריבית המקורית שנמצאת בפיגור.

ריבית הפיגורים כיום אינה תואמת עוד לתנאים הכלכליים הקיימים במשק, ונהפכה לחסרת פרופורציה. סביבת הריבית האפסית כיום מחייבת את שר האוצר להתאים שוב את צו הריבית ואת תקנות פסיקת הריבית, באופן שהקנס על פיגור בתשלום הלוואה, משכנתא או חוב יהיה מידתי לסביבת הריבית הקיימת. זהו תיקון פשוט ששר האוצר יכול וצריך לבצע. התיקון ימנע קריסה כלכלית מחייבים רבים במקרה של האטה בכלכלה ובענף הנדל"ן - והוא גם צודק יותר.

הכותב הוא רואה חשבון המתמחה בתחום הריביות.

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

הצג עוד

דיוורים | מערכת | הנהלה | תנאי שימוש | רכשו מינוי |
ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | צרו קשר | פרסמו אצלנו |
הצהרת נגישות

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ